

Memòria personal d'una visita a la Mostra de Cinema de Venezia

M. Magdalena Brotons

La passarel·la vermella amb els Lleons d'Or que han rebut totes les pel·lícules a les 63 edicions de la Mostra.



Aquest article respon a l'encàrrec que el director de *Temps Moderns* me va fer quan va saber que anava a la Mostra de Cinema de Venècia, que enguany celebrava la LXIII edició: —“Ja tenim corresponsal!”— me va dir. Jo li vaig explicar que hi anava com a espectadora poc experimentada en festivals, i pel que fa a les pel·lícules, ja preveia que seria difícil veure tots els títols interessants, així que de corresponsal, res. Però els qui coneixeu en Jaume Vidal sabeu que és molt caparrut, de manera que la seva insistència ha donat com a resultat aquest article, que més aviat semblen les pàgines d'un diari de viatge. I és que la decisió d'anar a la Mostra va sorgir arran de la proposta d'uns amics italians que treballen en diferents àmbits relacionats amb el cinema. Me varen telefonar pocs dies abans de començar el festival, animant-me a anar-hi, amb l'al·licient que me podrien aconseguir un passió per assistir a les projeccions dirigides als professionals, així com a les rodes de premsa i, (molt important també!), a les festes que s'organitzen amb motiu de la presentació de les pel·lícules. No m'ho vaig pensar dues vegades i vaig partir el 2 de setembre, dos dies després de la inauguració.

Tot i el precedent d'una recent mala experiència amb Iberia el passat mes de juliol, vaig decidir donar una altra oportunitat a la companyia aèria que

m'oferia el vol més barat cap a Venècia. Tot d'una en arribar a la ciutat me vaig adonar que la malastugança de l'estiu no m'havia abandonat: la meua maleta havia quedat a Barcelona, i no arribava a Venècia fins al dia següent. Be, paciència, no era tan greu. Arrib a Lido, on trob els meus amics. Me proposen anar a les oficines de l'organització del festival per aconseguir un passió per als dies que havia de ser allà. Me varen facilitar un passió d'acompanyant, que me permetia anar a les rodes de premsa, i a algunes projeccions, com per exemple, les proposades a la Setmana de la Crítica, a les retrospectives de cinema rus, italià, o de Joaquim Pedro de Andrade, un dels “pares” del cinema novo Brasilia, però no per anar a veure les pel·lícules en concurs, o les de la secció “Horitzonts”, per a les quals havia de comprar entrades de les sessions destinades al públic en general. Vaig intentar comprar un passió per aquells dies, però aquesta era una possibilitat que, si no l'havia previst amb temps, quedava exclosa, ja que s'hauria d'haver sol·licitat l'acreditació amb antelació.

Al festival les pel·lícules es projecten diversos dies, amb diferents horaris, a cinc sales, depenent de a qui van dirigides (públic, premsa, crítica, indústria); i amb diferents preus per les sessions de públic. A la Sala Gran, allà on es projecten les

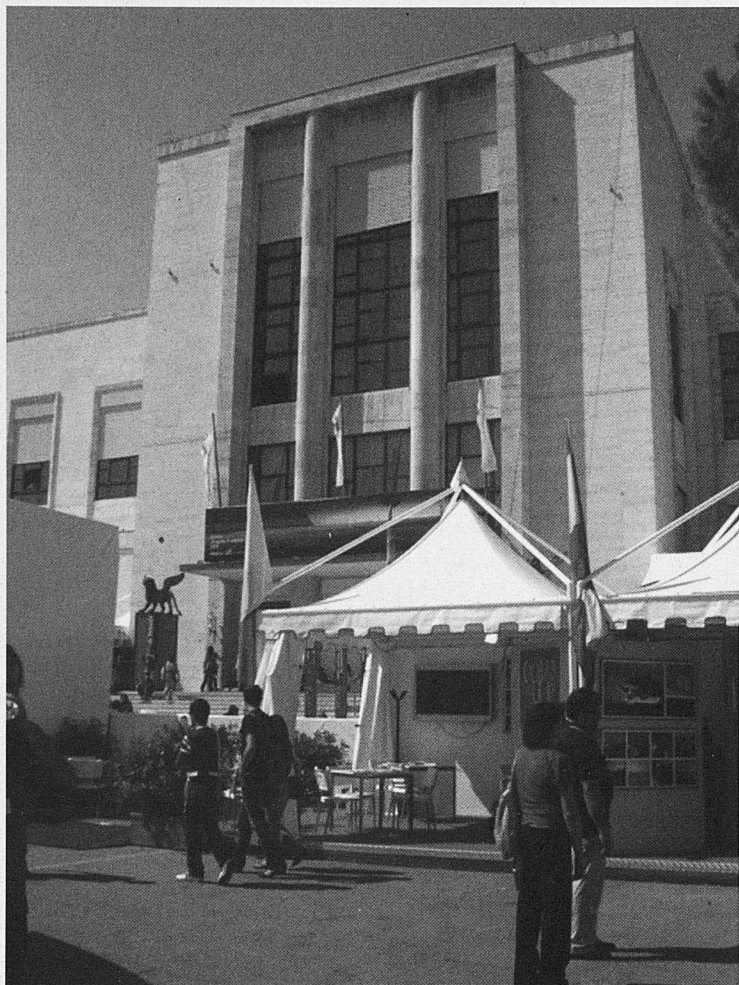
pel·lícules en concurs, es podia arribar a pagar 38 euros l'entrada, però a les altres sales es troben entrades a preus més assequibles 8, 10 o 16 euros, depenent de l'horari. Tot i que quan vaig arribar el film de Brian de Palma *The Black Dahlia* ja s'havia presentat, i se n'havien fet diverses projeccions, vaig mirar al programa quines pel·lícules tenia oportunitat de veure els dies que havia d'esser allà: *The Queen* d'Stephen Fears, *La stella che non c'è* de Guianni Amelio, o *World Trade Center* d'Oliver Stone, eren, entre d'altres, alguns títols que m'interessava veure. Així que vaig a la bitlletoria per comprar entrades per a les sessions destinades al públic, que es venen amb un dia d'antelació. En deman per a la projecció de *World Trade Center* del dia següent, i me diuen que ja estan esgotades. En fi, paciència. Aquell dia vaig optar per un film del cicle "Història secreta del cinema rus", on vaig veure *Spasite utopajus c'ego* (*Salvau a qui s'està ofegant*, 1969) de Pàvel Arsènov, una comèdia plena d'humor sobre el patriotisme socialista dels països comunistes en plena Guerra Freda, bastant divertida. Al cicle es projectaven films de Grigorij Aleksandrov, Ivan Pyr'ev, (alumnes i col·laboradors d'Eisenstein) o Gerbert Rappaport, gairebé tots de l'època de la Guerra Freda que no s'havien vist fora de la Unió Soviètica. En realitat, la majoria dels films d'aquest cicle no són pel·lícules de denúncia, o anticonformistes amb el sistema, ans al contrari, es tracta de treballs que varen tenir un gran èxit a l'URSS, però que, segurament per les temàtiques particular-

ment "autocràtiques" no.haurien trobat una gran acollida o comprensió entre el públic occidental.

Vaig pensar aixecar-me prest el dia següent per poder veure *The Queen*. Així que a les 8h ja era a la cua de la bitlletoria, que obria a les 9h. L'ambient era de pel·lícula de Visconti: a les 7,30 del matí, el camí que duia de l'apartament on jo estava al festival, me va dur a recórrer la platja de Lido, amb una boira que no et deixava veure dos pams enfora, passar davant L'Hotel des Bains (on me vaig creuar amb un Sergio Castellito mig adormit, amb ulleres de sol), i arribar a la cua pensant ser la primera. No ho vaig ser, ni de bon tros, perquè ja tenia unes vint persones davant meu. Paciència. Però, ai! Deu minuts després d'obrir la bitlletoria, pengen un cartell d'"Entrades per *The Queen* esgotades". Me'n vaig a berenar a un dels bars del festival, i davant un *cappuccino* i un *cornetto* començo a llegir les crítiques de l'antifestival: un espai obert a tothom, on es pengen les crítiques negatives del públic. Allà llegesc la història d'una al·lota que havia tengut pitjor fortuna que jo. Contava el seu viatge des de Ferrara, una ciutat que es troba a unes dues hores en tren de Venècia. Havia agafat el tren ben prest per arribar a la Mostra, i veure pel·lícules aquell dia. El relat incloïa els preus dels bitllets de tren, autobús, *traghetto*, entrepans i begudes, cafès, i els transports per tornar el vespre a la seva ciutat. Al final del dia s'havia gastat uns 150 euros, sense haver pogut veure cap pel·lícula, perquè les entrades de les sessions d'aquell dia, que només es posaven en venda el dia abans, ja estaven esgotades. I com



Les crítiques, a la Mostra i a les pel·lícules que es projectaven, donaven la volta a tot el recinte destinat a acollir-les.



Entrada a l'antic Casino de Venècia, avui oficines de la Mostra, sala de descans per als professionals, i rodes de premsa.

aquesta, vaig llegir moltes altres històries de gent que es queixava de molts altres problemes del festival, a més de crítiques de les pel·lícules, algunes positives, altres destructives. Està vist que els festivals de cinema, com les fires d'art contemporani, estan pensats per als professionals, i no pels estudiants o per al públic aficionat.

L'horabaixa vaig decidir veure *Non prendere impegni stasera*, de Gianluca Maria Tavarelli, un drama amb elements de comèdia interpretada per alguns dels actors capdavanters actualment al cinema italià com Luca Zingaretti, Girolamo Tirabasi, Andrea Renzi o Alessandro Gassman, que res té a veure amb son pare, entre d'altres. Res de nou, històries de gent de quaranta en crisi (les pel·lícules dels de trenta ja han quedat enrere), diàlegs massa forçats, situacions de parella vistes una i altra vegada a les pel·lícules que tracten sobre les parelles... El film presenta, en un muntatge alternat (ara tan de moda!) la història de quatre parelles de diferents edats i condicions. Unes acaben bé, altres no tant... i al final, un missatge de reconciliació amb la vida.

El dia següent, dels films que a) podria veure i b) que hi havia entrades, vaig optar per *L'Intouchable*, de Benoit Jacquot, un dels treballs en concurs, que ha obtingut el premi Marcello Mastroianni a la millor actriu revelació per a la protagonista d'aquesta avorrida història d'una jove actriu que cerca son pa-

re, un hindú de la casta dels intocables. Ni el viatge a l'Índia, un tòpic ja un poc suat, ni la interpretació de la jove, varen fer que el film me deixàs més que indiferent. Un ritme massa lent per al meu gust, i una història que, de tan banal, no me suggereix altres comentaris. També vaig veure *The Fountain*, de Darren Aronofsky, pel·lícula que té per temàtica la immortalitat, on apareix fins i tot la Reina d'Espanya (?) de l'Edat Mitja (no vos dic res més...) i que va provocar no massa bones reaccions per part de públic i la crítica. És la història d'un científic, interpretat per Hugh Jackman, que cerca desesperadament un remei pel càncer terminal que pateix la seva dona, interpretada per Rachel Weisz, companya del director a la vida real.

"I les festes, què?" Me demanen els meus amics a Palma. Bé, he de dir que, molt de *glamour*... però d'enfora. M'explico. Per entrar a les festes que s'organitzaven amb motiu de l'estrena d'alguna pel·lícula, o les que oferien els promotors de la Mostra, com la casa de cotxes Lancia, havies de tenir una invitació, no gens fàcil d'aconseguir. Els meus amics en tenien, perquè alguns treballaven a mitjans de comunicació, així que fantàstic! Ja me veia fent un *spritz* al costat de Catherine Deneuve. Que innocent!, Dins la mateixa festa privada hi havia un espai, privat aquest sí, per als "vips", de manera que, al final, a les festes hi quedàvem els quatre que ens pensàvem recomanats, i que no érem més que periodistes, aspirants a actors, i amics d'amics d'amics d'amics. Un ambient, això sí, molt *in*, sobretot al bar Martini, local que semblava tret de l'anunci de televisió.

El matí següent, tot i no haver dormit gaire, va ser de sessió triple: me vaig assabentar que feien una projecció especial de *Children of Men*, d'Alfonso Cuarón, així que m'aixec prest i me'n vaig a fer cua per les entrades, aquest cop amb més sort. És una història de ciència-ficció, basada en un llibre de P.D. James, ambientada a Londres l'any 2027, moment en què la humanitat ha esdevingut infèrtil. Està protagonitzada per Julianne Moore i Clive Owen, el qual ha de defensar una jove al·lota negra que ha de donar a llum al primer bebè nascut en deu anys. Me va agradar el plantejament de la història, tot i que cap a la meitat el film es converteix en la típica pel·lícula de persecució del jove heroi que pot salvar el món, a qui encalquen els dolents que resorgeixen, com per art de màgia, en situacions de les quals el protagonista en surt il·lès, o gairebé, no saps ben bé com.

Després vaig optar pel film *Dong*, de Jia Zhangke, una pel·lícula de caire documental sobre el pintor realista Xiaodong Liu, a través del qual se'ns mostra el seu procés de treball, els temes que l'inspiren, etc. Una espècie de *Sol del Membrillo* a l'oriental, salvant les distàncies, perquè, mentre el film d'Erica suposa una reflexió profunda sobre el treball d'un pintor i sobre la pintura mateixa, *Dong* es dispersa per altres qüestions com la vida de les persones anònimes que el pintor fa protagonista dels seus quadres. Tot i això, me va cansar el ritme exasperadament lent, que fan que l'hora i mitja de



Roda de premsa de David Lynch, amb Laura Dearn i Justin Theroux.

pel·lícula es faci llarga. Després va resultar que el film guanyador del Lleó d'Or va ser *Sanxia haoren* (*Natura morta*) d'aquest director.

Vaig anar a la roda de premsa de David Lynch, a qui enguany se li atorgava el Lleó d'Or a la seva trajectòria cinematogràfica. Acompanyat pels actors Laura Dearn i Justin Theroux, durant uns tres quarts d'hora va respondre les preguntes d'un nombrós grup de periodistes que, entre d'altres qüestions, li demanaren pel significat del seu darrer film, *Inland Empire* una pel·lícula de tres hores, que suposa un retorn al Lynch més obscur i hermètic, i que no va tenir massa èxit al Festival. Lynch simplement va respondre que no volia dir res....

També vaig veure *Hei yanquan* (*I Don't Want to Sleep Alone*) de Tsai Ming-Liang, coproducció taiwanesa, francesa i austríaca, un altre dels films a concurs. Es tracta d'una pel·lícula que parla sobre la soledat, l'amistat i l'amor, centrant-se en la vida dels immigrants i gent abandonada de Kuala Lumpur. Un ritme lent, que subratlla el fet que estigui filmada en la seva totalitat en llargs plans fixos, quasi tots generals, sense gairebé diàlegs.

A Venècia un dels temes de conversa era el proper festival de cine de Roma, que promogut pel batlle de la ciutat Walter Veltroni i pel president de la Fondazione Musica per Roma Goffredo Bettini, se celebrarà per primera vegada el proper mes d'octubre, del 13 al 21. Tot i que es vol donar una imatge de "no passa res, no hi ha competència" des de Venècia els comentaris no eren gaire favorables, criticant sobretot el fet que ara els doblers públics s'hauran de repartir. Un dels punts febles de Venècia són les infraestructures, aspecte en el qual Roma duu avantatge. Al diari *La Repubblica* es podia llegir un article que comentava "és una guerra freda, in-



El Lancia que conduí Gasmann a *Il Sorpasso*.

cruenta, soterrada, però és una guerra (...) El fet és que, com les dates demostren, la proximitat amb Venècia fa inevitable l'alternativa: un director italià o dels Estats Units que vulgui promoure un film ha d'escollir inevitablement entre les dues manifestacions. També el públic. No tots s'ho poden permetre, per temps i doblers". La polèmica està servida.

I tot i que el festival continuava tres dies més, el meu bitllet d'avió me recordava que havia de tornar a Palma. Així que no vaig tenir oportunitat de veure títols suggeridors com *Devil Wears Prada*, una comèdia dirigida per David Frankel, protagonitzada per Meryl Streep, *The Magic Flute*, la darrera de Kenneth Branagh o *Private Fears in Public Places*, d'Alain Resnais, qui es va endur el premi al millor director, entre d'altres. Així que si les vull veure hauré de sortir de sa Roqueta. No puc esperar que la majoria d'aquestes pel·lícules arribin a les nostres avorrides pantalles de cinema, perquè, tot i que Michael Dowglas, Annie Lennox o Claudia Schiffer tenguin casa a Mallorca, seguim estant a la cya en molts aspectes, dels quals el cinema n'és només un. ■